

ההסתדרות הרפואית בישראל

המועצה המדעית

השתלמות עמיתים

בסרטן שד

Syllabus

ינואר 2026

מטרות ההשתלמות

לאפשר למומחה באונקולוגיה רפואית המבקש להתמקצע בתחום סרטן השד, להעמיק את הידע התיאורטי והקליני שלו לצד פיתוח מיומנויות מעשיות ומחקריות.

במסגרת ההשתלמות, המשתתפים יחשפו למגוון רחב של מצבי מחלה, גישות טיפוליות, תכנון טיפולים מותאמים אישית ושילוב רב-תחומי בטיפול בחולי סרטן השד. בנוסף, יושם דגש על פיתוח יכולת קלינית עצמאית, קבלת החלטות מורכבות, הבנת הספרות מקצועית עדכנית והשתלבות בפרויקטים מחקריים קליניים לשם קידום הידע בתחום.

משך ההשתלמות

1. ההשתלמות תתבצע במשך שנה אחת במשרה מלאה או שנתיים בחצי משרה במרפאת סרטן שד המוכרת לצורך ההשתלמות.
2. היעדרות מההשתלמות מכל סיבה לתקופה שלא תעלה על 10% ממשך ההשתלמות תחשב כחלק מתקופת ההשתלמות, ולא יהיה צורך להשלימה.

דרישות הבסיס

1. בעל תואר מומחה באונקולוגיה במסלול אונקולוגיה רפואית.
2. מכתבי המלצה: המלצת מנהל מחלקת האם, מכתב המלצה נוסף אחד לפחות ממומחה העובד בתחום ההשתלמות המקצועית.
3. הגשת בקשה לתחילת השתלמות למועצה המדעית על פי הנהלים המפורסמים באתר המתמחים.

כשירויות

על המשתלם לרכוש את הכשירויות הבאות (ידע, מיומנויות והתנהגות) :

1. הכרת האנטומיה, הפיזיולוגיה, הפתולוגיה, האפידמיולוגיה, גורמי הסיכון והגנטיקה של סרטן השד.
2. הכרת תהליך האבחון של סרטן השד כולל תוכניות לגילוי מוקדם, השיטות השונות לדגימת רקמה, השיטות העיקריות בשימוש בפתולוגיה, בדיקות מולקולריות והבנת התוצאות המדווחות לגביהם, יכולת בחינת בדיקות דימות והבנת הממצאים. בחירת אמצעי האבחנה הדרושים לקביעת שלב המחלה Staging.
3. קביעת גישה טיפול ובחירת תכנית הטיפול עבור כל מטופלת בהתאם לשלב האבחנה, מאפייני הגידול ומאפייני המטופלת.
4. קביעה תוכנית וניהול מעקב למחלימות מסרטן השד בכל היבטיו.
5. ניהול של מטופלת צעירה (כולל סוגיות של שימור פריון, גנטיקה, הריון אחרי סרטן שד).
6. הכרת עקרונות ניהול מטופלת עם סרטן שד בהריון.
7. ניהול ו counselling של מטופלת נשאת למוטציה גנטית תורשתית המעלה סיכון לסרטן שד (כולל תוכנית מעקב מתאים וייעוץ על reducing measures-risk).

8. ניהול המטופלת בגיל השלישי.
9. התאמת טיפול למטופלות מורכבות עם Multiple co-morbidities.
10. ניהול מטופלים ממין זכר עם סרטן שד.
11. ניהול הטיפול ובתופעות לוואי.
12. רכישת ידע ושליטה בתחום טיפולים סיסטמיים וניהול תופעות לוואי של טיפולים כולל טיפול הורמונלי, כימותרפיה, אימונותרפיה, טיפול ביולוגי, bone modifying agents. סעיף זה כולל ניהול תופעות לוואי ארוכות טווח בקרב מחלימות אחרי סיום טיפולים סיסטמיים או כאלה שממשיכות טיפול הורמונלי, כולל כלים וידע לעזור למטופלות בהתמדה בטיפול ההורמונלי.
13. תקשורת עם המטופלת ומשפחתה - מיומנויות תקשורת יעילה עם המטופלת ובני משפחתה, כולל הצגת מידע רפואי מורכב בצורה ברורה, ניהול שיחות רגישות כגון מתן בשורה קשה, תיאום ציפיות, קבלת החלטות משותפת והסבר על מטרות הטיפול ותופעות הלוואי. מיומנויות אלו חיוניות ליצירת אמון, לשיפור היענות ולהתנהלות מקצועית במצבי משבר ואי-ודאות.
14. עבודת צוות השותף לטיפול לפי הנדרש - המשתלם נדרש לעבוד כחלק מצוות רב-תחומי הכולל אונקולוגים, כירורגים, רדיולוגים, פתולוגים, ואנשי מקצוע נוספים. עליו להציג מקרים בשיבות MDT, לתאם טיפולים בין הדיסציפלינות, להבין את תפקידיהם של בעלי המקצוע השונים, ולתרום לתהליך קבלת החלטות משותף ושיטתי שמטרתו טיפול מיטבי בחולה.

דרכי הלימוד

1. ההשתלמות כוללת עבודה קלינית – קבלה וטיפול במטופלות במחצית מהזמן, ואקדמיה - השתתפות בשיבות, מחקר וכדומה.
2. עבודה קלינית במרפאות אונקולוגיה של השד תחת השגחה ותוך מתן הדרכה על ידי המומחים ביחידה :
 - קבלת חולים עם סרטן השד מכל הסוגים ובכל שלבי המחלה.
 - התווית התוכנית הטיפולית ומעקב אחר ביצועה.
 - השתתפות פעילה בשיבות שבועיות רב-תחומיות (MDT) ושיבות יחידה לאונקולוגיה של השד שבועיות עם הצגת כל המקרים החדשים והמורכבים.
3. המשתלם יהיה שותף במתן ייעוצים למחלקות השונות במוסד ההשתלמות בתחום ההשתלמות.
4. הכרת הדיסציפלינות השונות המעורבות באבחנה וטיפול בסרטן השד, ביניהם :
 - בדיקות ופעולות המבוצעות, כולל בדיקות דימות, ניתוחים וטיפולים קרינתיים.
 - עבודה עם צוות פסיכו-סוציאלי.
 - בדיקות פתולוגיות - בחירה והזמנה של בדיקות פתולוגיות, מולקולריות, גנומיות וגנטיות וניתוח והבנה של תוצאות ודוחות הבדיקות, והשלכות של כלל התוצאות על התוכנית טיפול.
5. השתתפות בשיבות מולטי דיסציפלינריות אחת לשבוע הכוללות את הכירורגים.

6. הצגת מקרים והצגת התקדמות מחקרית במפגשים הדו-שנתיים של חוג השד.
7. מעבר קורס מחקר רפואי (GCP) - אם לא בוצע בעבר, כדי לאפשר למשתלם להשתתף במעקב וטיפול בחולים המטופלים במסגרת מחקרים קליניים.
8. הצגה ב Journal club - לפחות פעמיים במהלך ההשתלמות.
9. קריאת מאמרים ודיווחים על מחקרים קליניים, הבנת הממצאים, זיהוי חולשות בתכנון וביצוע מחקרים קליניים.
10. פעילות קלינית במהלך ההשתלמות:

קבלת 60 חולים חדשים בשנה כרופא העיקרי במשך חצי שנה לפחות, לפי הפירוט הבא:

- אבחנה טרום סרטני (ADH/DCIS/LCIS) – 4
- סרטן שד בהריון – 1
- סרטן שד נשים צעירות (<40) – 4
- סרטן שד בנשאת של מוטציה ב BRCA1/2 (לא כולל המינימום של הצעירות) – 3
- סרטן שד גרורתי – 15
- סרטן שד מנשים מעל גיל 75 – 4
- סרטן שד שלב III-I (מכל הסוגים) – 29 – (שכולל לפחות 12 נשים שמקבלות טיפול ניא-אדגובנטי)

הערכת המשתלם

- על המשתלם לקבל 3 הערכות אקטיביות, כחלק אינטגרלי והכרחי מההשתלמות במטרה לקדם את הכשרת המשתלם, תוך התייחסות לנושאים החזקים ונושאים הדורשים חיזוק.
- ההערכות יבוצעו על ידי מנהל השתלמות העמיתים במחצית השנה הראשונה להשתלמות ובמחצית השנייה להשתלמות - לפחות 3 חודשים טרם סיומה.
- הערכה נוספת, שלישית, תתבצע על ידי מנהל השתלמות העמיתים ו/או מנהל המחלקה לסיכום תקופת ההשתלמות.
- כל אחת מההערכות תכלול:
 - א. הערכה אישית של המשתלם.
 - ב. הערכה של רכישת מיומנויות הבסיס כגון: תקשורת ועבודת צוות, שיתוף פעולה צוות רב תחומי עם מקצועות רפואיים משיקים, אחריות על ישיבת גידולים מולטי דיסציפלינריות.
 - ג. הערכה של רכישת הידע והמיומנויות הקליניות, כולל ידע בסוגי הסרטן הספציפי, טיפולים, מינונים, תופעות לוואי, ניהול קליני של מטופלים, תרגום תוצאות של דוח פתולוגי ומולקולרי.
 - ד. מעקב אחר איכות ביצוע קבלות במרפאה, והצגות מטופלים בדיון צוות רב תחומי.

ה. סטאטוס עמידה ביעדי ההכשרה מתחילת ההשתלמות.

ו. סטאטוס מחקרי מתחילת ההשתלמות.

- מומלץ על קיום משובים למשתלם על התקדמותו מעבר לנקודות ההערכה הנדרשות.

דרישות מהמשתלם

- על המשתלם להגיש בקשה להתחלת השתלמות למועצה המדעית על ההנחיות המפורסמות באתר המתמחים.

- על המשתלם לתעד את תקופת ההשתלמות בפנקס המיועד.

- על המשתלם להגיש בקשה לסיום על פי ההנחיות המפורסמות באתר המתמחים, בצירוף המסמכים הבאים:

1. טופס הערכה והמלצה ממנהל ההשתלמות

2. טופס מיומנויות נדרשות, חתום על ידי המנהל

3. רשימת פעולות מפורטות, בהתאם לנדרש בסילבוס

4. השלמת קורס GCP

ספרות

- Vincent T. DeVita, Jr., Theodore S. Lawrence, and Steven A. Rosenberg. DeVita, Hellman, and Rosenberg's Cancer: Principles & Practice of Oncology (12th Edition) Lippincott Williams & Wilkins (Wolters Kluwer) **Publication Date:** December 30, 2022
- Fatima Cardoso, Vesa Kataja, Vivianne Tjan-Heijnen. Breast Cancer: Essentials for Clinicians (2nd Edition). Published by the European Society of Medical Oncology, 2024.
- Sessa C, Balmaña J, Bober SL, Cardoso MJ, Colombo N, Curigliano G, Domchek SM, Evans DG, Fischerova D, Harbeck N, Kuhl C, Lemley B, Levy-Lahad E, Lambertini M, Ledermann JA, Loibl S, Phillips KA, Paluch-Shimon S; ESMO Guidelines Committee. Electronic address: clinicalguidelines@esmo.org. Risk reduction and screening of cancer in hereditary breast-ovarian cancer syndromes: ESMO Clinical Practice Guideline. Ann Oncol. 2023 Jan; 34(1): 33-47. doi: 10.1016/j.annonc.2022.10.004. Epub 2022 Oct 25. PMID: 36307055.
- Loibl S, André F, Bachelot T, Barrios CH, Bergh J, Burstein HJ, Cardoso MJ, Carey LA, Dawood S, Del Mastro L, Denkert C, Fallenberg EM, Francis PA, Gamal-Eldin H, Gelmon K, Geyer CE, Gnant M, Guarneri V, Gupta S, Kim SB, Krug D, Martin M, Meattini I, Morrow M, Janni W, Paluch-Shimon S, Partridge A, Poortmans P, Pusztai L, Regan MM,

Sparano J, Spanic T, Swain S, Tjulandin S, Toi M, Trapani D, Tutt A, Xu B, Curigliano G, Harbeck N; ESMO Guidelines Committee. Electronic address: clinicalguidelines@esmo.org. Early breast cancer: ESMO Clinical Practice Guideline for diagnosis, treatment and follow-up. *Ann Oncol*. 2024 Feb;35(2):159-182. doi: 10.1016/j.annonc.2023.11.016. Epub 2023 Dec 13. PMID: 38101773.

- Gennari A, André F, Barrios CH, Cortés J, de Azambuja E, DeMichele A, Dent R, Fenlon D, Gligorov J, Hurvitz SA, Im SA, Krug D, Kunz WG, Loi S, Penault-Llorca F, Ricke J, Robson M, Rugo HS, Saura C, Schmid P, Singer CF, Spanic T, Tolaney SM, Turner NC, Curigliano G, Loibl S, Paluch-Shimon S, Harbeck N; ESMO Guidelines Committee. Electronic address: clinicalguidelines@esmo.org. ESMO Clinical Practice Guideline for the diagnosis, staging and treatment of patients with metastatic breast cancer. *Ann Oncol*. 2021 Dec;32(12):1475-1495. doi: 10.1016/j.annonc.2021.09.019. Epub 2021 Oct 19. PMID: 34678411.
- National Comprehensive Cancer Network. NCCN Clinical Practice Guidelines in Oncology: Breast Cancer. Version 5.2025. National Comprehensive Cancer Network; 2025. Accessed [date]. <https://www.nccn.org>
- National Comprehensive Cancer Network. NCCN Clinical Practice Guidelines in Oncology: Genetic/Familial High-Risk Assessment: Breast, Ovarian, Pancreatic, and Prostate. Version 2.2026. National Comprehensive Cancer Network; 2025. Accessed [insert date]. <https://www.nccn.org>